

KORRALDUS

16.02.2026 nr DM-132078-22

Laniga liivakarjääri keskkonnaloa nr VILM-050 muutmine

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat, võttes aluseks maapõueseaduse § 48, § 66 lõike 2 punkti 2, § 67 lõike 1, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lõike 1 punkti 4, haldusmenetluse seaduse § 53 lõike 2 punkti 3, § 61 lõike 1 ning tuginedes AS-i Tariston 26.06.2025 taotlusele nr T-KL/1028125-2, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. muuta AS-le Tariston (registrikood 10887843) Laniga maardlas Laniga liivakarjääri mäeeraldisel maavara kaevandamiseks antud keskkonnaluba nr VILM-050 järgmiselt:

1.1.1. pikendada keskkonnaloa kehtivusaega 10 aasta võrra s.o kuni 15.05.2036;

1.1.2. märkida mäeeraldisel koosseisus olevate plokkide 1, 3 ja 4 aT jääkvaru kogused seisuga 31.12.2025 järgmiselt:

- plokk 1 aT (täiteliiv) – 15,663 tuh m³

- plokk 3 aT (täiteliiv) – 10,534 tuh m³

- plokk 4 aT (täiteliiv) – 79,177 tuh m³

1.1.3. märkida kaevandatava varu kogus (seisuga 31.12.2025) järgmiselt:

- liiv, täitepinna – 87,374 tuh m³

1.2. Määrata keskkonnaloale nr VILM-050 kõrvaltingimused järgmiselt:

1.2.1. Mäeeraldisel ja selle teenindusmaa piiridest väljajääv varasemalt kehtinud mäeeraldisel ja selle teenindusmaa osad tuleb korrastada käesoleva loa koosseisus.

1.2.2. Kaevandamistegevusest põhjustatud müra osas kaebuste esinemise korral on keskkonnaloa omanikul kohustus mõõta mürataset aktiivse kaevandamistegevuse ja maavara väljaveo tingimustes kaebuse esitaja katastriüksusel. Mõõtmistulemused esitada ka loa andjale. Müra piirtasemete ületamisel rakendada koheselt leevendusmeetmeid ja korraldada karjääri töö selliselt, et ületamisi ei esineks.

1.2.3. Karjäärитеgevusega seonduva tolmu leviku piiramiseks tuleb kaevandamise ja vedude perioodil kuival ajal, kui ööpäeva keskmine välistemperatuur on üle +5°C,

niisutada karjääriseseid teid ja platse.

1.3. Korrigeerida loa vormil järgmised ebatäpsused:

1.3.1. märkida loa vormil tegevuskoha andmetesse aadressiks Laninga kruusakarjäär, Võlli küla, Põhja-Sakala vald, Viljandi maakond ning katastritunnuseks 75901:005:0020;

1.3.2. märkida plokki 3 aT andmetesse: kaevandamine lubatud allpool põhjaveetasel - ei.

1.4. Avalikustada AS-le Tariston kuuluva keskkonnaloa nr VILM-050 muutmise ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Keskkonnaluba nr VILM-050 on kättesaadav keskkonnaotsuste infosüsteemis <https://kotkas.envir.ee/>.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnaloa muutmise taotluse läbivaatamine

AS Tariston (registrikood 10887843, aadress Toompuiestee 35, Põhja-Tallinna linnaosa, Tallinn, Harju maakond, Eesti; edaspidi ka *ettevõtte*) esitas 16.04.2025 Keskkonnaametile taotluse Laninga liivakarjääri keskkonnaloa nr VILM-050 muutmiseks. Taotluses esinenud puuduste tõttu tuli seda korrigeerida ning nõuetekohane taotlus on registreeritud KOTKAS-s 26.06.2025 menetluse nr M-132078 juurde dokumendina nr DM-132078-6.

AS Tariston omab maavara kaevandamiseks antud keskkonnaluba nr VILM-050 (kehtivusaeg 16.05.2011 – 15.05.2026), mis annab ettevõttele õiguse kaevandada Laninga maardla (registrikaardi nr 60) Laninga liivakarjääri mäeeraldisel täiteliiva. Kehtiva keskkonnaloaga Laninga liivakarjäär asub Viljandi maakonnas Põhja-Sakala vallas Võlli külas riigile kuuluval kinnistul Laninga kruusakarjäär (katastritunnus 75901:005:0020, registriosa nr 1218539, 100% mäetööstusmaa), mille riigivara valitseja on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ja volitatud asutuseks Maa- ja Ruumiamet.

Keskkonnaloa muutmise taotlusega soovib AS Tariston pikendada keskkonnaloa kehtivusaega 10 aasta võrra s.o kuni 15.05.2036, kuna loa praeguse kehtivusaja lõpuks ei jõuta kaevandatavat maavara mäeeraldisel piires täielikult ammendada ja kaevandatud maad korrastada.

Tegemist on olemasoleva mäeeraldisega, mille pindala on 4,22 ha ja teenindusmaa pindala 4,41 ha. Laninga liivakarjääri mäeeraldis hõlmab täielikult Laninga liivamaardla täiteliiva aktiivse tarbevaru plokkide 1, 3 ja 4. Taotletava mäeeraldisega hõlmavad varukogused on järgmised (seisuga 31.12.2025):

1 plokk – täiteliiv, aktiivne tarbevaru: 15,663 tuh m³, kaevandatav varu: 12,663 tuh m³

3 plokk – täiteliiv, aktiivne tarbevaru: 10,534 tuh m³, kaevandatav varu: 10,534 tuh m³

4 plokk – täiteliiv, aktiivne tarbevaru: 79,177 tuh m³, kaevandatav varu: 64,177 tuh m³

Kokku on täiteliiva aktiivne tarbevaru 105,374 tuh m³ ja kaevandataav varu 87,374 tuh m³. Loa muutmisel täpsustatakse varukoguseid vastavalt keskkonnaministri 23.10.2019 määruse nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ § 40 lõike 3 punktile 2.

Maavara kaevandamise keskmiseks aastamääraks on 15 tuh m³. Maavara kasutusalaadeks on teedehitus ja -hooldus, kaevandatud maa korrastatakse veekoguks.

Keskkonnaamet kontrollis ettevõtte esitatud taotlusmaterjalide vastavust maapõueseaduses (*MaaPS*), keskkonnaseadustiku üldosa seaduses (*KeÜS*), keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses (*KeHJS*), keskkonnaministri 23.10.2019 määruses nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks taotluse menetlemiseks.

Riigilõiv 995 eurot on tasutud 14.03.2025 riigilõivuseaduse [\[1\]](#) § 136² lõike 2 kohaselt.

MaaPS § 49 lõike 2 alusel andis keskkonnaloa taotlusele arvamuse riigiasutus, kelle ülesanne on tagada riigi geoloogiaalane pädevus (Eesti Geoloogiateenistuse 23.04.2025 kiri nr 13-1/25-690 ja 07.07.2025 kiri nr 13-1/25-1095).

Liivakarjäärist vahetult edelas kulgeb elektrimaakaabelliin AXMK.4x120 (vid tunnus 229061271). Laninga liivakarjääri mäeeraldise teenindusmaa läänepiir piirneb Kassi-Juurika kruusateega.

Laninga liivakarjäärist vahetult idas on Lemmjõe kalda piiranguvöönd (vid tunnus VEE1143100).

Kavandataav tegevuskoht ja selle mõjuala ei asu kaitsealadel ega Natura 2000 võrgustiku alal ning kavandatava kaevandamisega ei mõjutata kaitsealasid ega Natura 2000 võrgustiku alasid. Kitsendusi põhjustavaid objekte ja kommunikatsioone mäeeraldisel ja teenindusmaal ei ole.

Mäeeraldisest 10 km raadiusesse jääb must-toonekure elupaik (KLO9128700). Lemmjõgi on must-toonekurele sobiv toitumisveekogu. Kuna kaevandamise käigus vett Lemmjõkke ei juhita ja selle veekvaliteeti ei muudeta, puudub oluline negatiivne mõju must-toonekurele.

2.2. Keskkonnaloa muutmise taotluse ja otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Loa andja edastas esmase taotluse 16.04.2025 keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu koheselt pärast selle saamist teadmiseks ja soovi korral arvamuse avaldamiseks Põhja-Sakala Vallavalitsusele (edaspidi ka *kohaliku omavalitsuse üksus*; KeÜS § 43 lg 1 ja 2).

Loa andja teavitas ettevõtet menetluse algatamisest 17.07.2025 kirjaga nr DM-132078-8 ning küsis kohaliku omavalitsuse üksuselt 17.07.2025 kirjaga nr DM-132078-10 täiendavalt

arvamust nõuetekohaseks tunnistatud taotluse kohta (KeÜS § 43 lg 2¹, MaaPS § 49 lg 6). Keskkonnaameti kiri on registreeritud Põhja-Sakala Vallavalitsuse dokumendiregistris 18.07.2025 ning selle staatuseks märgitud „saabunud“. Määratud tähtjaks kohaliku omavalitsuse üksus arvamust ei avaldanud, mistõttu haldusmenetluse seaduse (HMS) § 16 lõike 2 alusel jätkas Keskkonnaamet menetlust, eeldades vaikimisi nõusolekut. Loa andmise otsuse ja loa eelnõude avalikustamisel on kohaliku omavalitsuse üksusel soovi korral võimalik täiendavalt ettepanekuid ja vastuväiteid esitada.

Loa andja teavitas avalikkust loa menetluse algatamisest 17.07.2025 väljaandes Ametlikud Teadaanded ning piirinaabreid ja mõjutatud isikuid taotluse esitamisest 17.07.2025 kirjaga nr DM-132078-9 (KeÜS § 46 lg 1 p-d 1 ja 2). Loa andja otsustas jätta ajalehes teate avaldamata, kuna taotlusmaterjalide põhjal kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või -risk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi (KeÜS § 47 lg 2).

Kuni loa muutmise või sellest keeldumise otsuse tegemiseni on igapähe õigus esitada taotluse kohta ettepanekuid ja vastuväiteid. Avalikustamise käigus laekusid menetlusosalistelt K.M, A.M, T.V ja O.U küsimused taotluse kohta ning ettepanekud muudetavale loale kõrvaltingimuse seadmiseks (e-kirjad registreeritud KOTKAS-s 22.07.2025 numbriga DM-132078-11, 23.07.2025 numbriga DM-132078-12 ja 01.08.2025 numbriga DM-132078-13). Keskkonnaamet vastas pöördumistele 13.08.2025 kirjadega nr DM-132078-14 ja DM-132078-15 ning 29.08.2025 kirjaga nr DM-132078-18. Esitatud arvamusi ja ettepanekuid on pikemalt käsitletud korralduse punktis 3.5.

Keskkonnaamet tegi eelnõude avalikustamisel ettepaneku, et avalikku arutelu ei korraldata, kui menetlusosalised ei ole ettepanekute ja vastuväidete esitamise tähtjaks esitanud selle suhtes vastuväiteid (HMS § 50 lg 2 p 1, lg 3). Avalikku arutelu ei korraldatud, kuna menetlusosalised ei esitanud selle suhtes vastuväiteid.

Loa andja teavitas 27.01.2026 loa muutmise otsuse eelnõu valmimisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja saatis menetlusosalistele ja huvitatud isikutele tutvumiseks ja arvamuste/vastuväidete esitamiseks (27.01.2026 kiri nr DM-132078-21; HMS § 48 lg 1 ja 2, § 49 lg 1, KeÜS § 47 lg 2, § 48 lg 1, 3 ja 4), määrates ettepanekute ja vastuväidete esitamise võimaluse teates märgitud tähtja jooksul.

Eelnõu avalikustamise käigus ettepanekuid/vastuväiteid ei laekunud.

Vastavalt HMS § 40 lõikele 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis AS-lt Tariston 27.01.2026 kirjaga nr DM-132078-21 arvamust või vastuväiteid keskkonnaloa muutmise otsuse ja loa eelnõule kahe nädala jooksul kirja saatmisest, hiljemalt kuupäevaks 11.02.2026.

AS Tariston arvamust ei esitanud.

2.3. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

Keskkonnamõju hinnatakse, kui taotletakse luba ja kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju (KeHJS § 3 lg 1 p 1, p 2).

Keskkonnaamet peab andma eelhindangu ja kaaluma keskkonnamõju hindamise (KMH) vajalikkust (KeHJS § 6 lg 2³), kuna tegemist on kuni 25 ha suuruse alaga kaevandamisloa taotlusega (KeHJS § 6 lg 2 p 2, § 6¹ lg 3, § 11 lg-te 2 ja 4 ning KeHJS § 6 lg 4 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ (määrus nr 224; § 1 lg 1 ja § 3 p 4)).

Eelhindanguga selgitatakse, kas kavandatav tegevus võib eeldatavalt kaasa tuua olulise keskkonnamõju või mitte ning otsustatakse KMH algatamine või algatamata jätmine (KeHJS § 6 lg 2¹, § 6¹ lg 3, § 11 lg-d 2 ja 4).

Keskkonnaamet on andnud eelhindangu (registreeritud KOTKAS-s 12.01.2026 nr DM-132078-20), milles leidis, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju, mistõttu KMH algatamine ei ole vajalik. Loa andmisel tuleb siiski arvestada eelhindangus välja toodud keskkonnamõju meetmetega (vt 3.4.2.)

[1] Riigilõiv tasutud 14.03.2025 enne taotluse esitamist 16.04.2025, maksmisele kohaldatud redaktsiooni kehtivusega 01.01.2025 - 31.03.2025. Sama riigilõivumäär kohaldus ka taotluse esitamise hetkel (01.04.2025 -30.04.2025)

3. KAALUTLUSED

3.1. Kaalutlused keskkonnavalua muutmisel

Taotluse lahendamisel ei ole loa andja seotud taotleja õiguslike seisukohtadega, vaid taotluse eesmärgiga - sellega, milliseks tegevuseks taotleja luba soovib. Tegevuse õiguslik kvalifitseerimine haldusmenetluses on loa andja ülesanne (Riigikohtu lahend 3-3-1-74-14, p 13).

Ettevõtte on luba (seaduses ka kui kaevandamisluba) vajalik maapõuest kaevandamiseks (MaaPS § 42 lõige 1). Keskkonnavalua antakse tähtajaliselt, kuna kaevandamisluba antakse kuni 30 aastaks välja arvatud liiva, kruusa, järvelubja, järve- ja meremuda kaevandamiseks, kus luba antakse kuni 15-ks aastaks (MaaPS § 60 lg 1 ja 2).

Korralduse otsustava osa punktiga 1.1 muudetakse keskkonnavalua nr VILM-050 vastavalt AS-i Tariston 26.06.2025 esitatud taotlusele nr T-KL/1028125-2.

3.2. Täiendavad kaalutlused keskkonnavalua muutmisel

3.2.1. MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 1 lõike 4 järgi

kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnaloo andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS-i erisusi.

MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamise keskkonnaloo Keskkonnaamet.

MaaPS § 49 lõike 1 kohaselt esitab taotleja kaevandamise keskkonnaloo saamiseks loa andjale taotluse.

MaaPS § 66 lõike 2 punkti 2 kohaselt võib muuta kaevandamisluba, kui loa omaja taotleb kaevandamisloa kehtivusaja pikendamist. MaaPS § 67 lõike 1 kohaselt, kui kaevandamisloa kehtivusaja jooksul ei ole kaevandatavat maavara mäeeraldise piires täielikult ammendatud või kaevandatud maa ei ole korrastatud, pikendab kaevandamisloa andja loa omaja taotluse alusel loa kehtivust aja võrra, mis on vajalik maavara ammendamiseks. Käesoleval juhul taotletakse loa kehtivusaja pikendamist 10 aasta võrra.

MaaPS § 49 lõike 6 kohaselt saadab keskkonnaloo andja kaevandamise keskkonnaloo taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Kooskõlas MaaPS § 49 lõikega 6 edastas Keskkonnaamet Laninga liivakarjääri keskkonnaloo nr VILM-050 muutmise taotluse 17.07.2025 kirjaga nr DM-132078-10 Põhja-Sakala Vallavalitsusele arvamuse avaldamiseks. Kohaliku omavalitsuse üksus arvamust ei esitanud.

MaaPS § 50 lõike 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjäätmekava, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmehoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjäätmekavade kohta. Laninga liivakarjääri keskkonnaloo nr VILM-050 muutmise taotluse seletuskirja kohaselt kaevandamisjäätmekavaid ei teki, kogu kasulik materjal turustatakse ja katend kasutatakse mäeeraldise korrastamisel või võõrandatakse. Eelnevale tuginedes ei ole antavale keskkonnaloole jäätmekavade eriosa lisamine vajalik. Juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjäätmekavaid siiski tekib, on kohustus ka kaevandamise jäätmekava esitada ning taotleda keskkonnaloole juurde jäätmekavade eriosa.

KeÜS § 42 lõike 1 punkti 5 kohaselt peab keskkonnaloo taotluses märkima kavandatava tegevuse eesmärgi ja põhjenduse. Keskkonnaloo muutmise taotlusega soovib AS Tariston pikendada keskkonnaloo kehtivusajaga 10 aasta võrra s.o kuni 15.05.2036, kuna loa praeguse kehtivusaja lõpuks ei jõuta kaevandatavat maavara mäeeraldise piires täielikult ammendada ja kaevandatud maad korrastada. Ettevõtte tegeleb riigimaanteede aastaringse hooldusega ja sellega paralleelselt ka üle 10 aasta maavarade kaevandamisega ja realiseerimisega, olles varustanud täitematerjaliga mitmeid riikliku tähtsusega objekte. Laninga liivakarjääri asukohta ja jääkmahtu arvestades on tegu projektipõhise karjääriga st töö karjääris ei toimu igapäevaselt aastaringset. Karjääris kaevandatakse siis, kui piirkonnas on teede- ja taristuehitusobjekte. Kaevandamist jätkatakse olemasolevast liivakarjäärist, ei rajata uut karjääri ja ala korrastatakse veekoguks.

Vastavalt strateegilises dokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ toodud

eesmärkidele ja põhimõtetele tuleb maardlate kasutusse võtmisel eelistada juba avatud maardlate maksimaalset võimalikku kasutamist, mille kohta on piisavalt vajalikku informatsiooni nii keskkonnatingimuste kui ka kaevandamise tehnoloogiliste võimaluste kohta. Kaevandamise jätkamine juba avatud ja kaevandamisega rikutud maa-alal on keskkonnasäästlikum kui täiesti uute alade kasutusele võtmine. Laninga liivakarjääri keskkonnaloa kehtivusaja pikendamine on kooskõlas juba avatud maardla maksimaalse võimaliku kasutamise eesmärgiga, tagades maavarade registris arvel oleva maavaravaru võimalikult täieliku väljamise minimaalsete kadude ja jääkidega.

3.2.2. Kinnistu kasutusõigus

Tegevuskoha kinnistu ei kuulu ettevõttele. Tegemist on riigile kuuluva kinnistuga, mille kasutamiseks sõlmitakse uus rendileping peale keskkonnaloa muutmist.

3.3. Loa muutmisest keeldumise aluste hindamine

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb loa muutmisest keeldumise aluseid.

Keskkonnaametile teadaolevalt ei esine loa muutmisest keeldumise aluseid (KeÜS § 52 lg 1 ja 2, MaaPS § 55).

- tegevus vastab õigusaktidega sätestatud nõuetele (KeÜS § 52 lg 1 p 4, MaaPS § 55 lg 1).
- tegevusega ei kaasne keskkonnoahtu (KeÜS § 52 lg 1 p 6). Keskkonnaamet järeldas, et tegevusel puudub oluline keskkonnamõju 12.01.2026 dokumendiga nr DM-132078-20.
- tegevusega kaasnevate heidete lisandumisel ei ole keskkonna kvaliteedi piirväärtus ületatud (KeÜS § 52 lg 1 p 8, MaaPS § 55 lg 1).
- loa andmisega ei minda vastuollu riigi huviga, mis on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis "Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050" (MaaPS § 55 lg 2 p 10). Samuti ei tuvastatud vastuolusid teiste valdkondade eriseadustega. Eelhinnangus kui ka korralduses on nimetatud erinevaid aspekte, millele on vaja tähelepanu pöörata arvestades sotsiaalse keskkonna, looduskeskkonna, liigikaitse, julgeoleku ja kultuuri valdkonna seadustes väljendatud riigi huvi.
- Kohaliku omavalitsuse üksus ei avaldanud arvamust keskkonnaloa muutmise taotluse kohta (MaaPS § 55 lg 2 p 11), mistõttu HMS § 16 lõike 2 alusel jätkas Keskkonnaamet menetlust ilma selleta, eeldades vaikimisi nõusolekut. Loa andmise otsuse ja loa eelnõude avalikustamisel on kohaliku omavalitsuse üksusel soovi korral võimalik täiendavalt ettepanekuid ja vastuväiteid esitada, kuid arvamust ei esitatud.
- tehtavad tööd ei mõjuta oluliselt ebasoodsalt kaitstavat loodusobjekti (MaaPS § 55 lg 2 p 12).

KMH eelhinnangu järeldus oli, et Laninga liivakarjääri tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju.

- taotleja ei ole karistusregistrisse kantud kaevandamise ega kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest (karistusregistri päring seisuga 16.02.2026, MaaPS § 55 lg 3 p 1).

Maavara kaevandamiseks ja töötlemiseks kasutatava maa katastriüksuse sihtotstarve määramise ja muutmise nõuded on sätestatud maakatastriseaduses. Laninga kruusakarjääri kinnistu (katastritunnusega 75901:005:0020) sihtotstarve on mäetööstusmaa 100%.

3.4. Kõrvaltingimuste seadmine

Haldusorgan võib anda haldusakti kõrvaltingimusega, milleks muu hulgas on haldusakti hilisema muutmise, kehtetuks tunnistamise või kõrvaltingimuse kehtestamise võimaluse jätmine (HMS § 53 lg 1 p 4). Haldusakti kõrvaltingimuse võib määrata siis, kui haldusakti andmine tuleb otsustada halduse kaalutusõiguse alusel (HMS § 53 lg 2 p 3). Keskkonnaluba on haldusaktiks, mille andmise või mitte andmise ning mille kehtivuse otsustab loa andja kaalutusõiguse alusel.

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutusõigust tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lõike 1 punkti 9 kohaselt märgitakse kaevandamisloale meetmed, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest tuleneva keskkonnahäiringu vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

3.4.1. Kohaliku omavalitsuse üksuse esitatud tingimused

Kohaliku omavalitsuse üksus ei esitanud arvamust Laninga liivakarjääri keskkonnaloa muutmise taotluse kohta.

Keskkonnaamet saatis KeHJS § 11 lõike 2² alusel 05.12.2025 kirjaga nr DM-132078-19 Laninga liivakarjääri keskkonnaloa nr VILM-050 muutmise taotlusele koostatud keskkonnamõjude eelhinnangu ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõu seisukoha võtmiseks Põhja-Sakala Vallavalitsusele, seisukoha esitamise tähtajaga 05.01.2026. Keskkonnaameti kiri on registreeritud Põhja-Sakala Vallavalitsuse dokumendiregistris 08.12.2025 ning selle staatuseks märgitud „saabunud“. Määratud tähtajaks Põhja-Sakala Vallavalitsus seisukohta ei esitanud.

Keskkonnaloa nr VILM-050 muutmise korralduse ja loa eelnõudele Põhja-Sakala Vallavalitsus arvamust ei avaldanud.

3.4.2. Eelhinnangus esitatud keskkonnameetmed

Keskkonnaamet on kavandatava tegevuse kohta andnud keskkonnamõjude eelhinnangu ning otsustanud 12.01.2026 kirjaga nr DM-132078-20 Laninga liivakarjääri keskkonnaloa nr VILM-050 muutmise taotlusele jätta KMH algatamata. Eelhinnangus analüüsiti liivakarjääri tööga kaasnevate keskkonnahäiringute võimalikku teket ja levimist ning intensiivsust. Eelhinnangu lõppjärelendusena leiti, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju. Kavandatava tegevuse mõjualana käsitleti Laninga liivakarjääri mäeeraldise teenindusmaad ning ca 200-250 m ümber selle, kuna nii kaugele võib teoreetiliselt ulatuda müra- või tolmuhäiring. Kaevandamisel veetaseme alandamist (vee väljapumpamist ega ärajuhtimist) ei toimu. Võimalik mõju põhja- ja pinnaveele on seotud kaevandamiseks kasutatavate seadmete avariilukordadega.

Tegemist on hajaasustusega st piirkonnas esineb üksikuid majapidamisi, lähimad hooned asuvad ca 220 m kaugusel Juurika kinnistul, ca 330 m kaugusel Aruvälja kinnistul, ca 370 m kaugusel Laninga kinnistul ja ca 500 m kaugusel Ürgjõe ning Jänese kinnistutel. Kõikide nimetatud kinnistute ja karjääri vahele jääb ortofoto alusel kohati suhteliselt tihe mets, kuid esineb ka lageraielanke.

Laninga liivakarjääri mäeeraldisel, teenindusmaal ja karjääri mõjupiirkonnas ei ole Natura 2000 võrgustiku alasid ega kaitsealuste liikide leiukohti/elupaiku.

Eelhinnangus esitatud kaalutluste alusel tuleb loa muutmisel arvestada järgmiste keskkonnameetmetega:

- 1. Mäeeraldise ja selle teenindusmaa piiridest väljajääv varasemalt kehtinud mäeeraldise ja selle teenindusmaa osad tuleb korrastada käesoleva loa koosseisus.*
- 2. Kaevandamistegevusest põhjustatud müra osas kaebuste esinemise korral on keskkonnaloa omanikul kohustus mõõta mürataset aktiivse kaevandamistegevuse ja maavara väljaveo tingimustes kaebuse esitaja katastriüksusel. Mõõtmistulemused esitada ka loa andjale. Müra piirtasemete ületamisel rakendada koheselt leevendusmeetmeid ja korraldada karjääri töö selliselt, et ületamisi ei esineks.*
- 3. Juhul kui tolmu põhjustab häiringuid ümbruskonna aladele või elanikele, tuleb karjäärитеgevusega seonduva tolmu leviku piiramiseks kaevandamise ja vedude perioodil kuival ajal, kui ööpäeva keskmine välistemperatuur on üle +5°C, niisutada karjäärisiseseid teid ja platse.*

3.4.3 Keskkonnaloale kantavad kõrvaltingimused

Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele. Kehtivale keskkonnaloale nr VILM-050 on kantud kaks kõrvaltingimust:

- 1. Vajadusel tuleb arendajal kasutusele võtta tolmu levikut piiravad meetmed (niisutamine).*

2. Taotletava mäeeraldise ja selle teenindusmaa piiridest väljajääv varasemalt kehtinud mäeeraldise ja selle teenindusmaa osad tuleb korrastada käesoleva loa koosseisus.

Kuna lähim tundlik objekt (eluhoone) asub 220 m kaugusel, võib eeldada et tegevusega kaasnevad häiringud jäävad piirnormidesse, kuid keskkonnaloa omaja peab rakendama asjakohaseid meetmeid häiringute vähendamiseks ja vältimiseks. Väljakujunenud praktikast lähtuvalt jätab Keskkonnaamet kõrvaltingimuse nr 1 kehtima, kuid sõnastab selle järgmiselt: *karjääritegevusega seonduva tolmu leviku piiramiseks tuleb kaevandamise ja vedude perioodil kuival ajal, kui ööpäeva keskmine välistemperatuur on üle +5°C, niisutada karjäärisesid teid ja platse.*

Taotluse seletuskirjas on arvutuslikult hinnatud müra levikut ja saadud tulemuseks, et Juurika kinnistu majapidamise õuealal mürataseme suuruseks on ca 43 dB, mis ei ületa lubatud päevast piirtaset 60 dB ega öist piirtaset 45 dB. Taotluse seletuskirjas pole kirjeldatud, kas mäetööde tegemine toimub valdavalt päeval ajal või plaanitakse töid ka öisel ajal. Lähima elamu õuealani tegelikult jõudvat mürataset ei ole modelleeritud. Võrdlemisi suure vahekauguse ja metsaala olemasolu tõttu ei ole ette näha piirväärtuseid ületava mürahäiringu esinemist lähimate elamute juures, kuid samas ei saa välistada, et teistel kinnistutel asuv mets järgmise 10 aasta jooksul raadatakse. Eeltoodu alusel lisab Keskkonnaamet antavale keskkonnaloale järgmise kõrvaltingimuse: *kaevandamistegevusest põhjustatud müra osas kaebuste esinemise korral on keskkonnaloa omanikul kohustus mõõta mürataset aktiivse kaevandamistegevuse ja maavara väljaveo tingimustes kaebuse esitaja katastriüksusel. Mõõtmistulemused esitada ka loa andjale. Müra piirtasemete ületamisel rakendada koheselt leevendusmeetmeid ja korraldada karjääri töö selliselt, et ületamisi ei esineks.*

Maavara ammendamisel on Laninga liivakarjääris korrastamist vajava ala pindala kuni 4,41 ha, millele lisaks tuleb korrastada ka varasemalt kehtinud mäeeraldise ja selle teenindusmaa osad, mis jäävad Lemmjõe kalda piiranguvööndisse (2020. aastal korrigeeriti plokkide 3 ja 4 aT piire, et ei oleks kattumist Lemmjõe kalda piiranguvööndiga). Seega on eelpool viidatud kõrvaltingimus jätkuvalt asjakohane ja jäetakse kehtima muutmata kujul.

3.5. Avalikustamise käigus esitatud ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

Laniga liivakarjääri keskkonnaloa nr VILM-050 muutmise taotluse avalikustamisel laekusid menetlusosalistelt K.M, A.M, T.V ja O.U küsimused taotluse kohta ning ettepanekud muudetavale loale kõrvaltingimuse seadmiseks. Keskkonnaamet edastas küsimused ja ettepaneku keskkonnaloa omajale arvamuse avaldamiseks 18.08.2025 kirjaga nr DM-132078-16, millele AS Tariston vastas 25.08.2025 kirjaga (registreeritud KOTKAS-s 26.08.2025 numbriga DM-132078-17).

Menetlusosalisted K.M, A.M ja T.V esitasid küsimusi, mis puudutasid veerežiimi võimalikke muutuseid. Ürgjõe kinnistu omanikud tundsid muret oma 2023. aastal rajatud puurkaevu ohutuse ja joogivee tagamise osas, kartes, et kaevandamistegevus võib mõjutada põhjaveetaset või kvaliteeti, mille tagajärjel võib vee kogus väheneda või joogivesi muutuda kasutamiskõlbmatuks. Seetõttu paluti menetluse raames tellida täiendav hüdrogeoloogiline

ekspertiis, et hinnata, kuidas kaevandamine võib mõjutada Ürgjõe kinnistu ja teiste naabruses olevate puurkaevude veerežiimi ja kvaliteeti. Samuti tehti ettepanek, et Keskkonnaamet seaks loa andmisel tingimuse, et kui kaevandamistegevus põhjustab Ürgjõe kinnistu puurkaevus vee kadumist või kvaliteediprobleeme, peab loa omaja omal kulul rajama uue puurkaevu või tagama olemasolevast puurkaevust joogivee kättesaadavuse ja kvaliteedi taastamise.

Keskkonnaamet vastas menetlusosalistele K.M ja A.M 13.08.2025 kirjaga nr DM-132087-15 ja selgitas, et puurkaevu (PRK0069927) geoloogilise läbilõike järgi katab avatavat Siluri põhjaveekihti Narva regionaalne veepide (D2nr) – see tähendab, et devoni liivakivikiht takistab vee ja võimalike saasteainete liikumist sügavamale. Põhjaveekiht on looduslikult kaitstud, kui see on kaetud regionaalse veepidemega. Kuna puurkaevuga (PRK0069927) avatud Siluri põhjaveekiht paikneb Narva regionaalsest veepidemest veelgi sügavamal, on Siluri põhjaveekiht looduslikult hästi isoleeritud. Puurkaevuga (PRK0069927) avatud põhjaveekiht on maapinnal toimuva tegevuse eest seega kaitstud nii kvaternaarisetete kui ka devoni liivakihist veepideme tõttu. Eeltoodu põhjal ei näinud Keskkonnaamet vajadust hüdrogeoloogilise ekspertiisi tellimiseks, kuna olemasolevate andmete põhjal võib väita, et Laninga liivakarjääris kaevandamine ei avalda mõju sügavamatele põhjaveekihtidele.

Keskkonnaamet kaalus ka ettepanekut seada muudetavale keskkonnaloale tingimus, et kui Laninga liivakarjääris toimuv kaevandamistegevus põhjustab piirkonna veevarustuses negatiivseid muutusi (keemiliselt või koguseliselt), on loa omajal kohustus tagada piirkonnas veevarustus. AS Tariston vastas ettepaneku kohta, et karjääri mõju põhjaveele ja Lemmjõeale on marginaalne, sest kaevandamine toimub põhjavett alandamata ja karjääri ala ei laiendata. Seetõttu näeb AS Tariston, et kaevandamise mõju piirkonnas teadaolevatele puurkaevudele puudub, sest need on rajatud sügavamale, kui on karjääri lamam ja seetõttu kõrvaltingimuse lisamine loale pole põhjendatud.

Keskkonnaamet nõustus, et arvestades registris olevate puurkaevude sügavust ja kaugust mäeeraldisest (500 m), ei saa Laninga liivakarjääris kaevandamine neid mõjutada. Juurika kinnistu hooned, mis on karjäärile lähimad (220 m), asuvad teisel pool Lemmjõe ja ülemine põhjaveekiht on mõjutatud piirkonna veekogudest - vesi liigub veekogu suunas, mistõttu ei saa kaevandamine ka selle kinnistu veevarustust mõjutada. Aruvälja ja Laninga kinnistu hooned on karjääriga samal pool Lemmjõe, kuid jäävad enam kui 300 m kaugusele, mis on piisav vahemaa võimalike mõjude ilmnemise ühtlustumiseks loodusliku veetaseme muutuse amplituudiga. Lisaks on loa omajal kohustus hüvitada kaevandamisega tekitatud kahju sõltumata süüst (MaaPS § 93 lg 1).

Menetlusosaline T.V soovis teada, kas on hinnatud mõju Lemmjõeale ja põhjaveele ning kui on, siis milliseks. Keskkonnaamet vastas pöördumisele 13.08.2025 kirjaga nr DM-132087-14 ja selgitas, et Lemmjõgi voolab Laninga liivakarjäärist ca 100 m kaugusel idas ning on jaotatud kaheks pinnaveekogumiks, millest Laninga liivakarjääri juurde jääv lõik kuulub Lemmjõgi_1 veekogumisse. 2023. aasta veekogumite koondseisundiinfo andmetel on veekogumi koondseisund hea, sh on veekogumi keemiline seisund hindamata (pole seiratud) ning ökoloogiline seisund on 2008. aasta seire tulemustele tuginedes hea. Põhjaveetasemest madalamal paiknevat täiteliiva kihti kaevandatakse veetaset alandamata, seega ei juhit

kaevandamise käigus vett karjäärist välja. Eelnevast tulenevalt ei ole Laninga liivakarjääris kaevandamise jätkudes oodata negatiivset mõju Lemmjõeale. Keskkonnaamet tõi ka kokkuvõtvalt välja, et puurkaevudega avatud Siluri põhjaveekihti katab Narva regionaalne veepide, mistõttu on piirkonnas laiemalt tegemist kaitstud põhjaveega alaga. Laninga liivakarjääris toimub täiteliiva kaevandamine ainult esimeses, kvaternaarikihis, mistõttu puudub mõju alumistele põhjaveekihtidele.

Samuti soovis menetlusosaline O.U teada, miks soovitakse keskkonnaloa kehtivusaega pikendada, kui viimase 10 aasta jooksul ei ole seal midagi kaevandatud. Keskkonnaamet vastas pöördumisele 29.08.2025 kirjaga nr DM-132078-18 ning andis edasi AS-i Tariston selgituse, et Laninga liivakarjääris pole kaevandatud viimastel aastatel, sest arvestades karjääri asukohta ja jääkmahtu, on tegu projektipõhise karjääriga. See tähendab, et ettevõtte plaanib varu ammendada, kui piirkonnas on teede- ja taristuehitusobjekte, et seejärel karjääri ala korrastada ja riigile tagastada. Keskkonnaloa kehtivusaja pikendamist taotletakse 10 aasta võrra (kuni 15.05.2036) ning keskkonnaloa kehtivusaja pikendamisega täiendavaid tegevusi ei kaasne. Karjääri ei laiendata pindalaliselt ega sügavuti, kõik praegused piirid jäävad kehtima ka edaspidi.

Laniga liivakarjääri keskkonnaloa nr VILM-050 muutmise otsuse ja loa eelnõu avalikustamise käigus arvamusi ei laekunud.

3.6. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad käitajal õigusaktidest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima AÕKS, JäätS, VeeS, MaaPS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et õigusaktidest tulenevaid otsekohalduvaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Keskkonnakaitseloa omaja meelespea“. Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehe aadressilt: <https://www.keskkonnaamet.ee/et/eesmargid-tegevused/keskkonnakaitseloa-omaja-meelespea>.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)
Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo

Lisad:

1. Keskkonnaluba
2. Mäeeraldise plaan
3. Geoloogilised läbilõiked
4. Korrastatud maa plaan

Teadmiseks: Eesti Geoloogiateenistus, Maa- ja Ruumiamet, Põhja-Sakala Vallavalitsus,
Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet

Marin Varblane
vanemspetsialist
maapõuebüroo